

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGÔ THỊ HUYỀN TRANG

**NGHIÊN CỨU SỰ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN
TRONG QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG THÔN
VÙNG ĐÔNG BẮC VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2020

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH**

NGÔ THỊ HUYỀN TRANG

**NGHIÊN CỨU SỰ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN
TRONG QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG THÔN
VÙNG ĐÔNG BẮC VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 9.34.04.10

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS. TS. Hoàng Thị Thu

THÁI NGUYÊN – 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, là kết quả hoạt động nghiêm túc, tìm tòi trong quá trình nghiên cứu của tôi. Các nội dung nêu trong luận án là trung thực, mọi trích dẫn đều được chỉ rõ nguồn gốc. Những kết quả nghiên cứu của luận án đã được công bố trên các tạp chí khoa học và không trùng với bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận án

Ngô Thị Huyền Trang

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Đào tạo và các thầy cô giáo Khoa Quản lý - Luật Kinh tế, Khoa Kinh tế - Trường Đại học Kinh tế & QTKD - Đại học Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho tôi học tập, nghiên cứu.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc nhất tới **PGS. TS. Hoàng Thị Thu** - người hướng dẫn khoa học đã tận tình giúp đỡ và định hướng để tôi hoàn thành Luận án.

Tôi xin trân trọng cảm ơn lãnh đạo Sở Văn hóa thể thao & Du lịch 7 tỉnh vùng Đông Bắc, Cục Thống kê các tỉnh Thái Nguyên Bắc Giang, Lạng Sơn, Hà Giang, Tuyên Quang, Cao Bằng, Bắc Kạn, người dân tại 20 thôn, xã thuộc địa điểm điều tra đã nhiệt tình hợp tác và giúp đỡ tôi thực hiện Luận án.

Tôi xin chân thành cảm ơn gia đình, đồng nghiệp và bạn bè đã luôn kịp thời động viên, chia sẻ, tạo điều kiện tốt nhất trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu.

Thái Nguyên, ngày tháng năm

Tác giả luận án

Ngô Thị Huyền Trang

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các từ viết tắt.....	vii
Danh mục các bảng.....	viii
Danh mục các hình	x
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của luận án	3
2.1. Mục tiêu tổng quát	3
2.2. Mục tiêu cụ thể	4
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	4
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	5
5. Kết cấu của luận án.....	6
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	7
1.1. Các công trình nghiên cứu nước ngoài về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn	7
1.2. Các công trình nghiên cứu trong nước về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn	12
1.3. Đánh giá chung về kết quả của các công trình khoa học đã nghiên cứu có liên quan đến luận án	15
1.4. Những khoảng trống cần tiếp tục nghiên cứu	16
Tóm tắt chương 1	18
Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ SỰ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN TRONG QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG THÔN.....	19
2.1. Cơ sở lý luận về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	19
2.1.1. Khái quát chung về du lịch nông thôn.....	19
2.1.2. Quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	29
2.1.3. Sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	33

2.1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn	44
2.2. Kinh nghiệm tăng cường sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn	49
2.2.1. Kinh nghiệm tăng cường sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn trên thế giới	49
2.2.2. Kinh nghiệm về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn tại Việt Nam	53
2.2.3. Bài học kinh nghiệm rút ra về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển DLNT từ các nước trên thế giới và Việt Nam.....	57
Tóm tắt chương 2	59
Chương 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	60
3.1. Phương pháp tiếp cận	60
3.1.1. Tiếp cận kế thừa.....	60
3.1.2. Tiếp cận điển hình.....	60
3.1.3. Tiếp cận có sự tham gia.....	60
3.1.4. Tiếp cận cá biệt.....	61
3.2. Khung phân tích về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	61
3.3. Phương pháp nghiên cứu	63
3.3.1. Phương pháp thu thập thông tin	63
3.3.2. Phương pháp tổng hợp và xử lý thông tin.....	69
3.3.3. Phương pháp phân tích thông tin	69
3.4. Kết quả thảo luận nhóm về các yếu tố ảnh hưởng đến sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển DLNT vùng Đông Bắc	73
3.4.1. Yếu tố lợi ích	73
3.4.2. Yếu tố rào cản.....	74
3.4.3. Yếu tố quan điểm của người dân.....	75
3.4.4. Yếu tố chính sách của Nhà nước.....	76
3.4.5. Yếu tố dự định tham gia của người dân.....	77
3.5. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	78

3.5.1. Chỉ tiêu đánh giá sự phát triển du lịch nông thôn	78
3.5.2. Chỉ tiêu đánh giá sự tham gia của người dân.....	81
Tóm tắt chương 3	83
Chương 4: THỰC TRẠNG THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN TRONG QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG THÔN VÙNG ĐÔNG BẮC VIỆT NAM.....	84
4.1. Khái quát tiềm năng phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc Việt Nam	84
4.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	84
4.1.2. Đặc điểm kinh tế - xã hội	85
4.1.3. Tiềm năng phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	86
4.2. Thực trạng phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc Việt Nam.....	87
4.2.1. Thông tin chung về các điểm du lịch và sản phẩm du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	88
4.2.2. Thực trạng các chính sách hỗ trợ phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc.....	89
4.2.3. Các cơ sở và hộ dân tham gia kinh doanh du lịch nông thôn.....	94
4.2.4. Số lượng du khách đến khám phá du lịch nông thôn.....	96
4.2.5. Số lượng lao động hoạt động trong lĩnh vực du lịch nông thôn.....	98
4.2.6. Kết quả hoạt động kinh doanh du lịch nông thôn.....	99
4.2.7. Những khó khăn trong phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc.....	100
4.3. Thực trạng tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	102
4.3.1. Thông tin chung về đối tượng nghiên cứu	102
4.3.2. Nội dung tham gia vào quá trình quản lý phát triển du lịch nông thôn	102
4.3.3. Mức độ tham gia vào quá trình quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	117
4.3.4. Phân tích các yếu tố ảnh hưởng tới sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	118
4.4. Đánh giá chung về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	130
4.4.1. Những mặt đạt được	130
4.4.2. Những vấn đề còn tồn tại.....	131

4.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế	133
Tóm tắt chương 4.....	134
Chương 5: GIẢI PHÁP NHẪM TĂNG CƯỜNG SỰ THAM GIA CỦA NGƯỜI DÂN TRONG QUẢN LÝ PHÁT TRIỂN DU LỊCH NÔNG THÔN VÙNG ĐÔNG BẮC VIỆT NAM ĐẾN NĂM 2025, TẦM NHÌN ĐẾN NĂM 2030.....	135
5.1. Bối cảnh phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc Việt Nam.....	135
5.2. Quan điểm, mục tiêu và định hướng phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc.....	137
5.2.1. Quan điểm phát triển	137
5.2.2. Mục tiêu phát triển	138
5.2.3. Định hướng phát triển	138
5.3. Giải pháp nhằm tăng cường sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	139
5.3.1. Nhóm giải pháp được xây dựng dựa trên kết quả phân tích mô hình nghiên cứu	139
5.3.2. Nhóm giải pháp khác.....	144
5.4. Kiến nghị	152
5.4.1. Kiến nghị với Bộ Văn hóa, thể thao và du lịch.....	152
5.4.2. Kiến nghị với Tổng Cục du lịch.....	153
5.4.3. Kiến nghị với Sở Văn hóa, thể thao và du lịch các tỉnh thành.....	153
KẾT LUẬN	154
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN.....	157
TÀI LIỆU THAM KHẢO	158
PHỤ LỤC	169

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

STT	Từ viết tắt	Nghĩa đầy đủ tiếng Việt
1	DLNT	Du lịch nông thôn
2	DNNVV	Doanh nghiệp nhỏ và vừa
3	VHTTDL	Văn hóa thể thao du lịch
4	CĐDP	Cộng đồng địa phương
5	NN&PTNT	Nông nghiệp & Phát triển nông thôn
6	CCTC	Cơ cấu tổ chức
7	SPDL	Sản phẩm du lịch
8	ĐVT	Đơn vị tính
9	CS	Cơ sở
10	KS	Khách sạn
11	Ph	Phòng
12	EFA	Phân tích yếu tố khám phá
13	KT –XH	Kinh tế - xã hội
14	TLTK	Tài liệu tham khảo

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Các loại hình du lịch nông thôn	24
Bảng 3.1. Địa điểm nghiên cứu về sự tham gia của người dân trong quản lý phát triển DLNT vùng Đông Bắc Việt Nam.....	65
Bảng 3.2. Phân bổ số lượng phần tử mẫu điều tra theo địa bàn nghiên cứu.....	67
Bảng 3.3. Thang đo quãng Likert đo lường mức độ đồng ý.....	68
Bảng 3.4. Biến mô tả lợi ích có được khi tham gia vào hoạt động quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	74
Bảng 3.5. Biến mô tả rào cản khi tham gia vào hoạt động quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	75
Bảng 3.6. Biến mô tả quan điểm của người dân về phát triển du lịch nông thôn .	76
Bảng 3.7. Biến mô tả chính sách của Nhà nước trong quản lý phát triển du lịch nông thôn.....	77
Bảng 3.8. Biến mô tả sự tham gia trong tương lai vào hoạt động quản lý phát triển du lịch nông thôn của người dân.....	78
Bảng 4.1. Các cơ sở kinh doanh du lịch vùng Đông Bắc.....	94
Bảng 4.2. Các hộ tham gia kinh doanh du lịch nông thôn vùng Đông Bắc	95
Bảng 4.3. Số lượt khách đến các tỉnh vùng Đông Bắc qua các năm	96
Bảng 4.4. Số lượt du khách khám phá du lịch nông thôn các tỉnh vùng Đông Bắc.....	97
Bảng 4.5. Số lượng lao động trực tiếp tham gia vào du lịch nông thôn vùng Đông Bắc năm 2018	98
Bảng 4.6. Tổng thu từ khách du lịch các tỉnh vùng Đông Bắc.....	99
Bảng 4.7. Số người tham gia vào các hoạt động quản lý phát triển du lịch nông thôn	102
Bảng 4.8. Dự định tham gia vào quá trình quản lý phát triển du lịch nông thôn trong tương lai	102
Bảng 4.9. Nội dung dự định tham gia vào các hoạt động có liên quan đến du lịch nông thôn.....	103
Bảng 4.10. Nội dung tham gia vào quá trình lập kế hoạch	105
Bảng 4.11. Nội dung tham gia vào quá trình xây dựng cơ cấu tổ chức.....	107
Bảng 4.12. Tổng hợp các hoạt động nâng cao nhận thức của người dân khu vực Đông Bắc năm 2018	109